

Ringerike kommune
Serviceboks 24
3504 HØNEFOSS

ARKIV

KULTURHISTORISK MUSEUM	
Universitetet i Oslo	
Saksb. L160	Tilhørt Kopi 3.0. OKT. 2006
Ark: 0605	
Saksnr. 06/14171	Dok.nr.: 1

E16 / X Rv 35 Styggedalen - Ringerike kommune - offentlig ettersyn av reguleringsplan nr 304 - Rapport fra kulturminneregistreringer

Ovennevnte planområde er nå arkeologisk registrert. Det ble ikke funnet automatisk fredete kulturminner. Vi har derfor ingen merknader til planen.

Vi minner likevel om at dersom det framkommer automatisk fredete kulturminner i forbindelse med anleggsarbeid eller annen virksomhet i planområdet, må arbeidet straks stanses og utviklingsavdelingen i fylkeskommunen varsles, jmf. kulturminneloven §8, 2.

I forbindelse med registreringen ble det totalt brukt 22,5 arbeidstimer, inkl. kjøring, for- og etterarbeid. Faktura på til sammen kr 13.500,- (22,5 timer a kr 600,-) vil bli sendt fra regnskapsseksjonen snarest, til Statens vegvesen Region Sør, v/ S. Alvim.

Med hilsen

Ase Klundelien e f
fylkeskultursjef

Else Høyer Tangen
saksbehandler

Vedlegg:

1 Arkeologisk rapport

Kopi til:

Buskerud Kommunerevisjon IKS

Fylkesmannen i Buskerud

Kulturhistorisk museum, Universitetet i Oslo

Statens vegvesen Region Sør

Postboks 4197, 3005 DRAMMEN

Postboks 1604, 3007 DRAMMEN

Postboks 6762 St.Olavspl., 0130 OSLO

Serviceboks 723, 4808 ARENDAL

Lisbeth Kaas Ambrosen Utviklingsavdelingen

POST ADRESSERES TIL AVDELINGEN - IKKE TIL ENKELTPERSONER

Postadresse
BUSKERUD FYLKESKOMMUNE
Fylkeshuset
N-3020 Drammen

Besøksadresse
Hauges gate 89
E-postadresse
Postmottak@bfk.no

Telefon
32 80 85 00
Internett
www.bfk.no

Telefaks
32808676

Bankkonto
2200.07.13523
Foretaksregistre
NO 964 951 373

Vedlegg til: 05/00448-11

KULTURHISTORISK REGISTRERING

Ringerike kommune
E 16/Rv 35 Styggedalen

GNR: 42/1, 3 og 47/11

SAKSNR: 05/448

RAPPORT FRA KULTURHISTORISK

BEFARING/REGISTRERING

Kommune:	Ringerike		
Gardsnavn:	Norderhov prestegård (Dal, øvre) og Sørum		
Gards- og bruksnummer:	42/1 og 3, 47/11		
Kartreferanse	CJ050-5-2		
	1815 III Hønefoss, koordinater: 6869		
Høyde over havet	Ca. 100		
Tiltakshaver:	Statens vegvesen Region Sør		
Adresse:	Serviceboks 723, 4808 Arendal		
Navn på sak:	E16/Rv35 Styggedalen		
Saksnummer:	05/448		
Registrering utført:	13.09.06/18.09.06	Ved:	Kristoffer Dahle
Rapport utført:	26.09.06	Ved	Kristoffer Dahle
Autom. fredete kulturminner i området:		Nei	Registreringsnummer
Nyere tids kulturminner i området:		Nei	
Fotodokumentasjon:	Egen mappe		
Faglige konklusjoner:			
☒ Planen er <u>ikke</u> i konflikt med kulturminner.			
Automatisk fredete kulturminner		Nyere tids kulturminner	
☐	Planen er i konflikt	☐	Planen er i konflikt
☐	Ingen synlige, potensiale under bakken	☐	Ikke påvist til nå, nærmere arkivsjekk påkreves
☐	Ikke vurdert	☐	Ikke vurdert
Videre saksgang (for saksbehandler):			
Registreringar		Merknader	
☐	Videre reg. ikke nødvendig	☒	Ingen merknad
☐	Videre reg. nødvendig	☐	Tilrår spesialområde
☒	Reg. fullført	☐	Tilrår dispensasjon
☐		☐	Foreløpig uavklart
Merknader:			

Kulturhistorisk registrering E16/Rv 35 Styggedalen

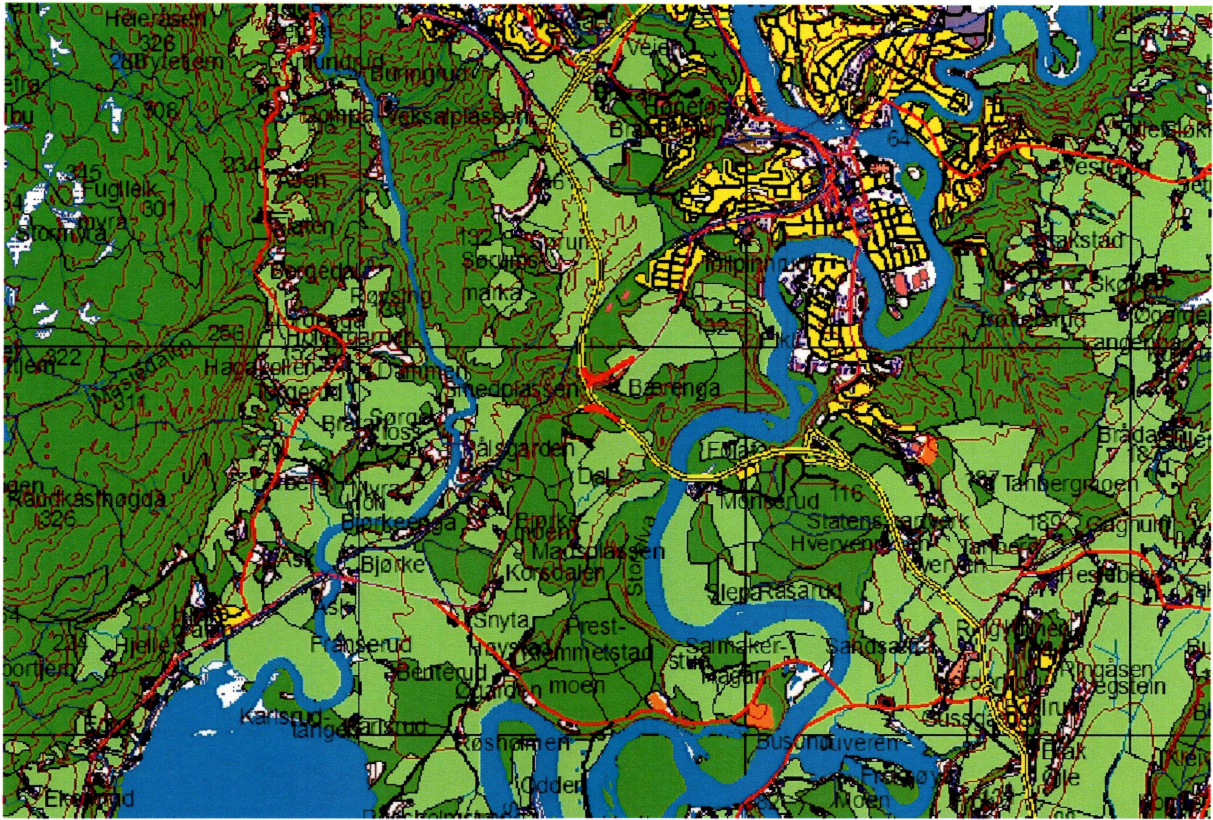

- Planområde
- Sjakter
- Prøvestikk

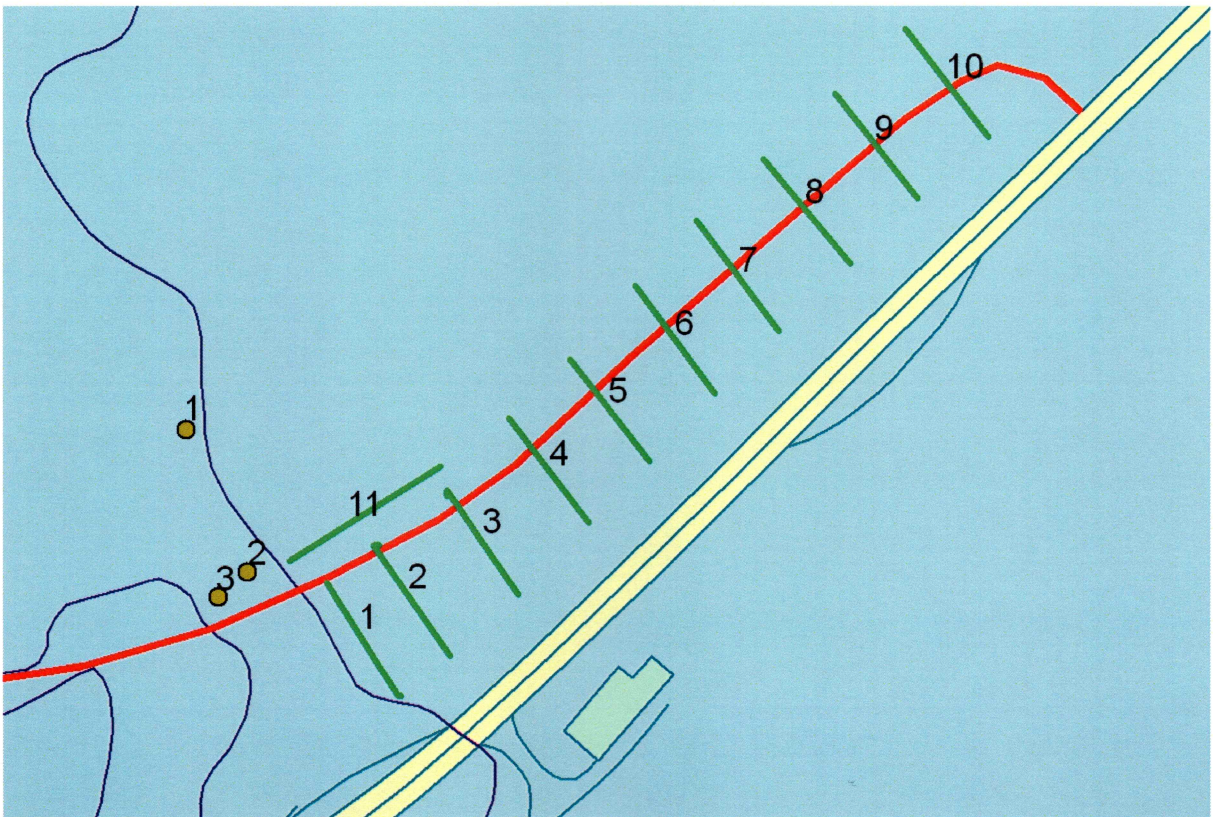

130 65 0 130 Meters

Planområdets beliggenhet i Ringerike kommune

Oversiktskart over sjakter og prøvestikk i området Bærenga/Østvollen

Bakgrunn for planen

Undersøkelsen/registreringen ble gjennomført da Statens vegvesen ønsker en reguleringsplan for ombygging av dagens kryss i Styggedalen mellom E16 og Rv 35 til et toplankryss.

Dagens avkjøring fra Rv 35 (mot NNØ)

Dagens vei er et kanalisert og oppmerket T-kryss på E16 med avkjøring opp på Rv 35. Her vil det bli et nytt akselerasjonsfelt ned fra Rv 35 og langs E16 i retning Oslo.

Planen er også å bygge en ny rampe med retardasjon opp fra E16 fra Oslo retning mot Rv 35 etter overgangsbrua, samt et akselerasjonsfelt i retning Fagernes. Disse forlenges slik at en også får kanalisert den nye avkjøringen til hestesenteret til et dobbelt T-kryss hvor rampen kommer inn på Rv 35.

Det vil også settes opp en midtdeler på E16 gjennom hele krysset. Toppen av skjæringer og bunnen av fyllinger blir avrundet mot nærliggende terreng, og vegskråningene skal sås til. Dette medfører at et større område enn bare selve veitraséene blir berørt av planene.

Formålet med registreringene er å undersøke forholdet mellom planområdet og eventuelle automatisk fredete kulturminner, jf § 9 i kulturminneloven av 9. juni 1978. Det er ikke kjent at det finnes kulturminner i området fra før, men registreringene foretatt i forbindelse med utarbeidelsen av økonomisk kartverk er ofte mangelfulle.

Åkerareal (Bærenga/Østvollen) i den nordøstlige delen av planområdet (mot S)

Granskogsområder i den sørlige delen av planområdet (mot S)

Området

Planområdet for den nye traséen består i dag av dels skog og dels åker. De dyrkede områdene ligger hovedsakelig på Bærengsletta/Østvolden (47/11) i den nordøstre delen av området, men planene berører også et lite stykke dyrket mark langs E16 i sørøst (42/3).

Gammel åker ved Bærenga/Østvolden, gjengrodd med bjørkeskog

Vegetasjonen for øvrig er variert. Ved det sørligste T-krysset er skogen åpen og består hovedsakelig av gran, mens løvskog og tett kratt dominerer i områdene nærmest E16. Det nordligste T-krysset følger et naturlig søkk fra E16 og østover mot Bærengsletta/Østvolden. Nærmest E16 preges vegetasjonen av ung granskog, mens det på flaten nærmest åkeren er mest bjørkeskog. Sannsynligvis har en tidligere hatt et større åkerareal.

Grunnen i hele området består av leire. I skogområdene ligger leiren helt oppe i dagen, særlig i skrånende terreng. Også matjorden på åkrene er svært leirholdig.

Det er ikke kjent at det eksisterer kulturminner innenfor planområdet fra før, men det er påvist to fangstgroper ved Storelva om lag 0,5-1 km lengre mot øst (3834). Fangstgroper og kullgroper er også funnet i skogområder sør for planområdet (se *Spor i Ringeriksjord* 1994).

Det er også funnet flere steinøkser under jordbearbeiding i området. En del av en tynnakkert øks av bergart, sannsynligvis fra tidligneoolitikum, ble funnet 300-400 meter nord for Bærenga i retning Tolpinrud (C30583). Samme datering kan også gjelde for en trinnøks (C24783), funnet ved Sørgefoss (76/7) 0,5-1 km lengre mot vest (Reitan 2005). Under Madsplassen (42/7) i sør er det også funnet en steinøks med skaffhull av typen Hagebyøks fra senneolitikum.

Fangstgrop ved Storelva (mot N)

Disse rike funnene fra yngre steinalder gjør at planområdet har et stort potensial for funn av automatisk fredete kulturminner.

Strategi og metode

Det ble valgt ulike metoder og strategier for de ulike delene av planområdet.

Skogsområdene ble overflateregistrert i håp om å finne bevarte kulturminner som er synlig på overflaten, slike som graver, kullgroper, rydningsrøyser o.s.b. Til dette arbeidet ble det også benyttet et sonderingsbor for å påvise eventuelle kull- og kulturlag under torven. Det ble også sett etter kull og littisk materiale i veiskjæringer, under rotvelter, og i områder hvor leiren lå helt oppe i dagen.

På Bærenga/Østvollen ble det sjaktet med maskin. Dette er den vanligste fremgangsmåten for å finne graver og bosetningsspor på dyrket mark. Det brukes da en gravemaskin med flatt graveskjær/pusseskjær som forsiktig skraper av matjordslaget. På denne måten vil man kunne finne flatmarksgraver, det vil si graver uten synlig markering på overflaten, samt bosetningsspor som stolpehull, kokegroper og ildsteder som også er automatisk fredete kulturminner.

Det mindre åkerområdet langs E 16 i sørøst ble registrert i form av en åkervandring. Størrelsen gjorde det lite hensiktsmessig å gå inn med maskin. Ved denne registreringsmetoden ble åkeren saumfart i håp om å finne kull, skjørbrent stein eller littisk materiale som er kommet opp til overflaten gjennom pløying.

deltagere og tidsrom

Undersøkelsen ble delt i to og utført 13.09.06 og 18.09.06. Rapporten ble ferdigstilt den 26.09.06. 1 time ble benyttet til forarbeid, 17,5 timer ble benyttet til registreringer og til kjøring til/fra feltet, og 7 timer ble brukt til etterarbeid inkludert ferdigstilling av rapport og databehandling. 6 av timene ble benyttet til sjakting med maskin. Totalt ble det brukt 25,5 timer på saken.

Registreringen ble utført av undertegnede, og Anders Torgersen var maskinfører. Det ble benyttet en 8 tonns CAT 307B med pusseskjær på 1,50 m. Det var lettskyet, sol og varmt vær, men med noe tåke om morgenen.

Alle sjakter og prøvestikk, samt eventuelle funn, ble fotodokumentert og målt inn med GPS.

registreringens forløp og resultater

Planområdet omfatter både skog og dyrket mark, og det ble derfor valgt ulike metoder ved registreringene.

Overflater registrering med prøvestikking

De berørte skogområdene langs E16 ble grundig sondert etter strukturer som er synlige på overflaten. Som følge av dype skjæringer ble det stort registrert et belte på 20 meter i begge retninger ut fra den planlagte traséen. Det ble også stukket med spade og sonderingsbor på flater, høyder og i groper for å påvise kull- eller kulturlag.

I nesten hele området ble det påvist leire like under torven, og i store deler av området var det også mulig å se leiren oppe i dagen. Dalsøkket nordøst for E16 hvor det nye T-krysset skal anlegges bar ellers preg av en del forsøpling.

På flaten med bjørkevegetasjon ved Bærenga/Østvollen ble det stukket tre prøvestikk på 40 x 40 cm. Her strakk et leirholdig matjordslag 20-25 cm før dette gradvis gikk over til leire. Dette tyder på tidligere

dyrking. Massene ble tørrsølet i håp om å finne littisk materiale, men uten positive resultater.

Åkervandring

Åkerområdene langs E16 i retning Oslo, hvor det skal lages nytt akselerasjonsfelt for kjøretøy som kommer ned fra Rv 35 ble registrert i form av åkervandring.

Åkerområdene langs E16 i den sørøstlige delen av planområdet

De øverste 20 metrene i hjørnet av åkeren ble grundig undersøkt. Her ble det funnet glass, fajanse, tegl, blikk og rustne spiker og annet moderne jernskrot, men ingen spor etter automatisk fredete kulturminner.

Også de berørte områdene på Bærenga/Østvollen ble registrert ved åkervandring forut for den maskinelle sjakten. Her var det mindre spor etter moderne avfall, tross noe glass og tegl. Heller ikke her ble det funnet spor etter automatisk fredete kulturminner.

Maskinell sjakting

På Bærenga/Østvollen langs Rv 35 ble det totalt anlagt 11 sjakter. 10 av disse gikk parallelt SØ-NV og på tvers av den nye traséen. Den siste ble anlagt SV-NØ for å dekke et noe bredere område nærmest E16, hvor man får noe høyere og bredere skjæringer. Det var ca 15 meter mellom hver sjakt.

Sjakt 1

Sjakten var 26 meter lang og 3 meter bred, og ble åpnet fra NV mot SØ i den vestligste delen av Bærenga/Østvollen.

Lagbeskrivelse:

Lag 1: Et 30-40 cm dypt lag med gråbrun, leirholdig matjord.

Lag 2: Lys blågrå, kompakt leire

Sjakt 1 (mot NV)

Moderne plogspor krysset sjakten (VNV-SSØ). Enkelte fyllskifter viste seg å være grunne etter snitting og ble avkrefteet som anleggsspor.

Det ble ikke påvist automatisk fredete kulturminner.

Sjakt 2

Sjakten var 26 meter lang og 3 meter bred, og ble åpnet fra NV mot SØ og parallelt til sjakt 1.

Lagbeskrivelse:

Lag 1: Et 30-45 cm dypt lag med gråbrun, leirholdig matjord.

Lag 2: Lys blågrå, kompakt leire

Et drenerør gikk NNV-SSØ og diagonalt i forhold til sjakten. Moderne plogspor krysset Sjakten (VNV-ØSØ).

Det ble ikke påvist automatisk fredete kulturminner.

Sjakt 3

Sjakten var 25 meter lang og 3 meter bred, og ble åpnet fra NV mot SØ og parallelt til sjakt 2.

Lagbeskrivelse:

Lag 1: Et 25-40 cm dypt lag med gråbrun, leirholdig matjord.

Lag 2: Lys blågrå, kompakt leire

Sjakt 3 (mot NV)

Moderne plogspor gikk både på kryss og på tvers av sjakten. Et fyllskifte ved den sørvestre sjaktveggen ble ansett som et mulig stolpehull. Sjakten ble utvidet mot vest uten å finne flere stolpehull. Strukturen var grunn og ble avkrefet som anleggspor etter snitting.

Det ble ikke påvist automatisk fredete kulturminner.

Sjakt 4

Sjakten var 25 meter lang og 3 meter bred, og ble åpnet fra NV mot SØ og parallelt til sjakt 3.

Lagbeskrivelse:

Lag 1: Et 25-45 cm dypt lag med gråbrun, leirholdig matjord.

Lag 2: Lys blågrå, kompakt leire

Moderne plogspor gikk både på kryss og på tvers av sjakten, men viste seg svært markant i et 2 meter bredt belte som gikk VNV-ØSØ

Det ble ikke påvist automatisk fredete kulturminner.

Sjakt 5

Sjakten var 25 meter lang og 3 meter bred, og ble åpnet fra NV mot SØ og parallelt til sjakt 4.

Lagbeskrivelse:

Lag 1: Et 30-40 cm dypt lag med gråbrun, leirholdig matjord. Mindre leire mot NV.

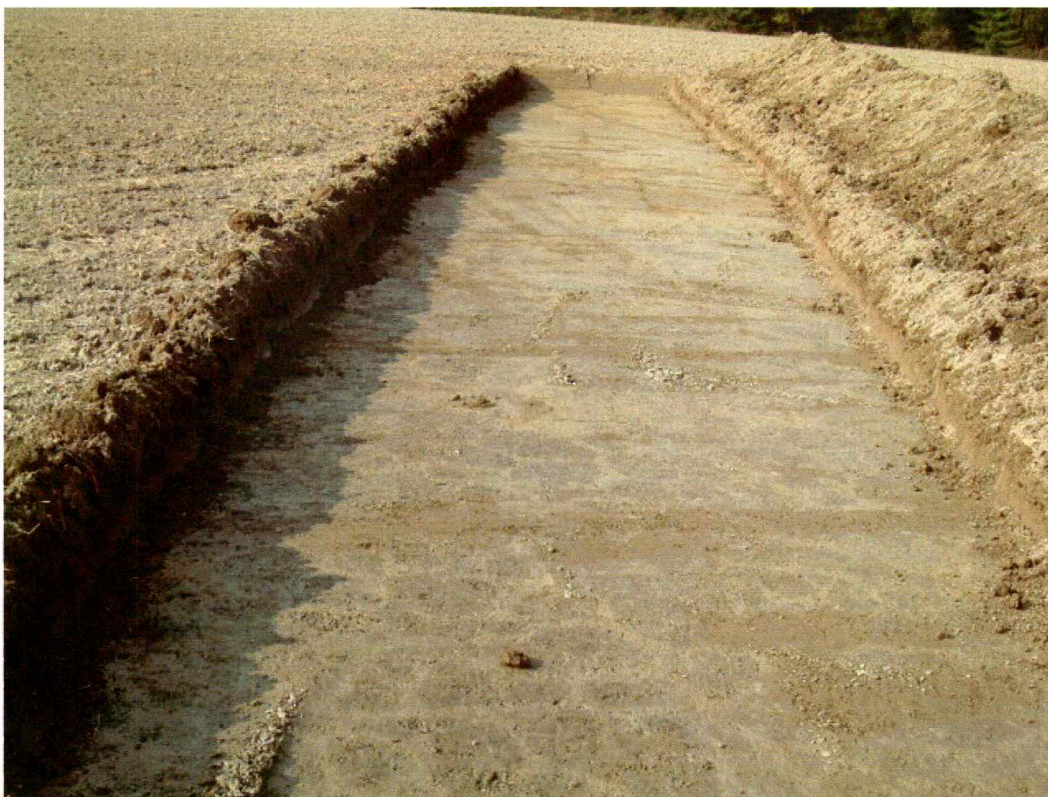
Lag 2: Lys blågrå, kompakt leire. De øverste 10 meterne (mot NV) besto grunnen av gulgrå silt/sand.

Et drenerør krysset sjakten i øvre del (VNV-ØSØ), og for øvrig gikk det moderne plogspor både på kryss og på tvers av sjakten. Enkelte fyllskifter i den NV del av sjakten ble avkreftet som stolpehull etter snitting.

Det ble ikke påvist automatisk fredete kulturminner.

Sjakt 6

Sjakten var 26 meter lang og 3 meter bred, og ble åpnet fra NV mot SØ og parallelt til sjakt 5.

Sjakt 6 (mot NV)

Lagbeskrivelse:

Lag 1: Et 25-40 cm dypt lag med gråbrun, leirholdig matjord. Mindre leire mot NV.

Lag 2: Lys blågrå, kompakt leire. De øverste 10 meterne (mot NV) besto grunnen av gulgrå silt/sand.

Et drenerør gikk VNV-ØSØ og krysset diagonalt i den øvre delen av sjakten. Moderne plogspor gikk i samme retning.

Det ble ikke påvist automatisk fredete kulturminner.

Sjakt 7

Sjakten var 27 meter lang og 3 meter bred, og ble åpnet fra NV mot SØ og parallelt til sjakt 6.

Lagbeskrivelse:

Lag 1: Et 25-35 cm dypt lag med gråbrun, leirholdig matjord. Mindre leire mot NV.

Lag 2: Lys blågrå, kompakt leire. De øverste 13 meterne (mot NV) besto grunnen av gulgrå silt/sand.

Et drenerør gikk VNV-ØSØ og krysset diagonalt i den øvre delen av sjakten. Moderne plogspor gikk både på kryss og på tvers av sjakten.

Det ble ikke påvist automatisk fredete kulturminner.

Sjakt 8

Sjakten var 26 meter lang og 3 meter bred, og ble åpnet fra NV mot SØ og parallelt til sjakt 7.

Sjakt 8 (mot NV)

Lagbeskrivelse:

Lag 1: Et 30-40 cm dypt lag med gråbrun, leirholdig matjord. Mindre leire mot NV.

Lag 2: Lys blågrå, kompakt leire. De øverste 16 meterne (mot NV) besto grunnen av gulgrå silt/sand.

Ingen dreneringsrør. Moderne plogspor gikk VNV-ØSØ.

Det ble ikke påvist automatisk fredete kulturminner.

Sjakt 9

Sjakten var 26 meter lang og 3 meter bred, og ble åpnet fra NV mot SØ og parallelt til sjakt 8.

Lagbeskrivelse:

Lag 1: Et 30-40 cm dypt lag med gråbrun, leirholdig matjord.

Lag 2: Lys blågrå, kompakt leire i NV og SØ. Gulgrå silt/sand i et belte fra 10-17 meter av sjakten.

Ingen dreneringsrør. Moderne plogspor gikk både på kryss og tvers av sjakten

Det ble ikke påvist automatisk fredete kulturminner.

Sjakt 10

Sjakten var 26 meter lang og 3 meter bred, og ble åpnet fra NV mot SØ og parallelt til sjakt 7.

Lagbeskrivelse:

Lag 1: Et 30-40 cm dypt lag med gråbrun, leirholdig matjord.

Lag 2: Lys blågrå, kompakt leire i NV og SØ. Gulgrå silt/sand i et belte fra 9-20 meter av sjakten.

Ingen dreneringsrør. Moderne plogspor gikk både på kryss og tvers av sjakten.

Det ble ikke påvist automatisk fredete kulturminner.

Sjakt 11

Sjakt 11

Sjakten var 40 meter lang og 3 meter bred, og ble åpnet fra SV mot NØ og dekket områdene NV for sjakt 1-3.

Lagbeskrivelse:

Lag 1: Et 30-40 cm dypt lag med gråbrun, leirholdig matjord.

Lag 2: Lys blågrå, kompakt leire.

Forlengelsen av grøfter i sjakt 1 og 2 ble påvist, samt moderne pløyespor på langs av sjakten.

To fyllskifter ble påvist med ca. 1,5 meters mellomrom, orientert NV-SØ i den nordøstre delen av sjakten.

Nærheten til fyllskiftet i sjakt 3 medførte at de ble vurdert som mulige stolpehull. Disse lå imidlertid ikke på linje, og det ble heller ikke påvist andre stolpehull i sjakt 3 og 11 som kunne tyde på to stolperækker.

Begge fyllskiftene ligger i tilknytning til moderne plogspor, og har en dråpeform i plogsporretningen.

Sannsynligvis representerer disse spor etter steinopptrekk.

Fyllskifter i sjakt 11 (mot SØ)

Fyllskiftene viste seg å være grunne (<5 cm) ved snitting, og ble derfor avkreftet som anleggspor.

Det ble ikke påvist automatisk fredete kulturminner.

Resultater

Undersøkelsene av planområdet for E16/Rv 35 Styggedalen ble utført uten funn av automatisk fredete kulturminner.

Konklusjon

Hele området ble grundig befart jf § 9 i kulturminneloven av 9. juni 1978 uten å avdekke spor etter automatisk fredete kulturminner.

Drammen 26.09.2006

Kristoffer Dahle

Feltleder

Litteratur

Spor i Ringeriksjord. 1994. Tillegg til konsekvensutredning for kulturminner langs Ringeriksbanen.

Reitan, G. 2005. *Neolitikum i Buskerud – skikk, bruk og erverv i et langtidsperspektiv*. Hovedfagsavhandling i nordisk arkeologi. IAKH, Universitetet i Oslo.